

การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน
ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก อาร์ม ยศสุนทร

รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพภาคที่ 2

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2563

เอกสารวิจัยเรื่อง การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน
ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2
โดย พันเอก อาร์ม ยศสุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ภารัต เทียนทองดี

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2563 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(สิ้นสมุทร์ จันทรเนตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(ศุภชัย สุดาจันทร์)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ภารัต เทียนทองดี)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(กนิษฐา ฐิติวัฒนา)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(นवलสมร จรวงษ์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก อารัม ยศสุนทร
เรื่อง	การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2
วันที่	กันยายน 2563 จำนวนคำ : 7,983 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	การประสานความร่วมมือทางทหาร, ชายแดน ไทย - กัมพูชา, กำลัง ป้องกันชายแดน, กองทัพภาคที่ 2, การสร้างความไว้วางใจ
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

กองทัพภาคที่ 2 รับผิดชอบภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย มีชายแดนติดต่อกับกัมพูชา รวมระยะทางประมาณ 364 กิโลเมตร ครอบคลุมจำนวน 4 จังหวัด พื้นที่ชายแดนนับว่าเป็นชายขอบของประเทศที่ห่างไกลอำนาจรัฐ สำหรับชายแดนไทย - กัมพูชา ที่ยังคงมีปัญหาเส้นเขตแดนซึ่งยังไม่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ปัจจุบันทั้งสองฝ่ายได้วางกำลังติดอาวุธตลอดแนวชายแดน เพื่อรักษาอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของตน นับว่าล่อแหลมต่อความขัดแย้งที่นำไปสู่การรบปะทะ เปรียบเสมือนกับระเบิดที่พร้อมทำงานได้ทันที ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาร่วมกัน

ผลการวิจัยพบว่า การที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) นั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนของทุกส่วนราชการ ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ มีทัศนคติที่ดี บูรณาการทุกแผนงานโดยมุ่งเน้นประสิทธิผล สำหรับกำลังป้องกันชายแดน ต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ แผนการปฏิบัติ และการฝึก ตั้งแต่ก่อนรับภารกิจ ทราบถึงนโยบายผู้บังคับบัญชา รวมทั้งข้อตกลงที่มีอยู่ ปฏิบัติตามกฎหมายการใช้กำลัง สร้างความไว้วางใจกับผู้นำของกำลังที่อยู่ตรงข้าม โดยกำหนดให้มีผู้ประสานงาน และวงรอบการพบปะที่ชัดเจน เพื่อแก้ไขปัญหาให้ยุติตั้งแต่ในระดับพื้นที่ และไม่สร้างปัญหาใหม่ หากไม่สามารถแก้ไขได้ต้องรายงานหน่วยเหนือ เพื่อใช้กลไกในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ผู้บังคับหน่วยต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด และประสานงานร่วมกับส่วนราชการพลเรือนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องนำทางในการเข้าถึงประชาชนกัมพูชาตั้งแต่มายามปกติ

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Arm Yotsoontorn
TITLE : Military Collaboration in regional border between
Thailand - Cambodia in 2nd Army Area Region
DATE : September 2020 **WORD COUNT** : 7,983 **PAGES** : 22
KEY TERMS : Military Collaboration, border between Thailand -
Cambodia, Task force, 2nd Army Area Region,
Trustworthiness
CLASSIFICATION: Unclassified

2nd Army Area is responsible for the North eastern region of Thailand, which is adjacent to Cambodia. The border is approximately 364 kilometres long and covers 4 provinces. It is distant from the central government. The conflict regarding Thailand – Cambodia’s border is still debatable. Currently, both nations have placed their armed forces along the border to protect its own sovereignty and integrity. This evinces as the time bomb that triggers physical confrontation and will infect politics, economy and social aspects including the mutual development of bilateral cooperation.

This research has demonstrated that the 20 years Strategy (B.E. 2561 – 2580) can be achievable if all operators along the border understand their duties, maintain the positive attitude, integrate well and focus on the effectiveness. The armed forces personnel, equipment, operational plan and training must be prepared, so they understand the commander’s policy, the existing treaty and the use of force regulation. Thai commander should build trust with the opposite number through the appointment of the coordinator and fixed periodic meeting. These factors provide the exchange of communication in the local level and minimise the escalation of conflict to higher level. The commander must closely monitor and cooperate with civil servants to implement the sufficiency economy philosophy as a way to reach out to local community of Cambodia.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2” ฉบับนี้ เกิดจากการที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในกองยุทธการกองทัพภาคที่ 2 โดยเฉพาะห้วงเหตุการณ์ความขัดแย้งบริเวณเขาพระวิหาร รวมทั้งได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ในการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และ ภูมิภาคทหารที่ 4 ซึ่งเป็นกลไกความร่วมมือทางทหาร ในระดับภูมิภาค พบว่าปัญหาเงื่อนไขชายแดนยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทุกฝ่ายมีความ พยายามที่จะยุติความขัดแย้งในระดับพื้นที่มิให้ขยายขอบเขต และนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ร่วมกันด้วยความเข้าใจ ภายใต้กฎหมายของแต่ละประเทศ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากความ ไว้วางใจที่ทุกส่วนราชการของทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันเสริมสร้างตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อ เป็นหลักประกัน ในการสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ที่อาศัยตามแนวชายแดนให้เกิดความยั่งยืน มุ่งไปสู่เป้าหมายตามที่ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดไว้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ในวิทยาลัยการทัพบกและวิทยากรทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาท วิชาให้ความรู้และประสบการณ์อันทรงคุณค่าโดยเฉพาะ พันเอก ภรัถ เทียนทองดี อาจารย์ที่ปรึกษา และพันเอก ศุภชัย สุตาจันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้แนวคิด ให้คำแนะนำทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พร้อมกับ ให้กำลังใจ กระทั่งเอกสารวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ ในการทำเอกสารวิจัยนี้ ได้สำเร็จตามความมุ่งหวัง ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่ มีส่วนร่วมในงานวิจัยทุกท่านด้วยความเคารพ และหวังว่าวิจัยฉบับนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ ต่อ กองทัพภาคที่ 2 กองทัพบก และประเทศชาติสืบไป

การประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2

ไทยและกัมพูชา เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาอย่างยาวนาน ประชาชนเป็นญาติพี่น้อง มีภาษา ประเพณี วัฒนธรรมที่คล้ายกัน ต่อมาในยุคล่าอาณานิคม ทำให้ต้องแบ่งประเทศ มีการจัดทำสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาเส้นเขตแดน ทั้งทางบกและทางทะเล อาทิ ปัญหาเขาพระวิหาร ได้นำไปสู่การตัดสินของศาลโลก และการรบปะทะตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาจากบางกลุ่มการเมืองใช้การเมืองภายในประเทศ มาเกี่ยวข้องกับการเมืองระหว่างประเทศ ใช้การโฆษณาชวนเชื่อ บิดเบือนประวัติศาสตร์ ปลุกกระแสชาตินิยม นำปัญหาเส้นเขตแดนเป็นประเด็นหาเสียง ดังนั้น ปัญหาเส้นเขตแดน จึงเป็นเรื่องที่อ่อนไหว เปรียบเสมือนกับระเบิดที่พร้อมทำงานได้ทันที และสามารถส่งผลกระทบ ต่อมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ทั้งนี้รัฐบาลไทยและกัมพูชา ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงจัดตั้งกลไกความร่วมมือในระดับต่างๆ อย่างไรก็ตาม พื้นที่ชายแดนเป็นชายขอบของประเทศ ห่างไกลอำนาจรัฐ มีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก บางพื้นที่เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ การกำกับดูแลทำได้ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ ทหารซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคง มีการผลัดเปลี่ยนกำลังเป็นประจำทุกปี จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 ในปัจจุบัน เพื่อนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารในพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 ในอนาคต และเพื่อนำเสนอแนวทางการเตรียมกำลังพลให้มีความพร้อม ที่จะประสานความร่วมมือทางทหาร ในพื้นที่ชายแดน ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบสนองภารกิจของกองทัพกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การบรรลุยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหา

การกำหนดเขตแดนระหว่างสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศส มีลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

วิกฤตการณ์ปากน้ำ ร.ศ. 112 (ตรงกับ ค.ศ.1893, พ.ศ.2436) : เมื่อ 3 ตุลาคม ค.ศ.1893 ฝรั่งเศสได้ส่งเรือรบ 2 ลำ ฝ่าป้อมพระจุล เอาปืนเรือข่มขู่จะยิงพระบรมมหาราชวัง ผลคือสยามตกลงทำสนธิสัญญากับฝรั่งเศส ลงวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1893 ต้องสละประเทศราช ได้แก่ ดินแดนลาว คือ ผังตะวันออกของแม่น้ำโขง รวมทั้งเกาะแก่ง และต้องชดใช้ค่าเสียหายให้ฝรั่งเศส 2 ล้านฟรังก์ ต่อมา ฝรั่งเศสได้ส่งทหารหนึ่งกองพันไปยึดจันทบุรี เพื่อเป็นประกัน

อนุสัญญา ค.ศ. 1904 (ตรงกับ พ.ศ.2447) : แม้ว่าสยามจะได้ปฏิบัติตามสัญญาแล้ว ฝรั่งเศสก็ยังไม่ยอมถอนทหารออกจากจันทบุรี สยามจึงได้ทำหนังสือสัญญา เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1904 สละดินแดนประเทศราช ไชยะบูลี, จำปาศักดิ์ และ เมืองมโนไพร โดยกำหนดว่าเขตแดน สยาม - อินโดจีนฝรั่งเศส แบ่งโดยใช้ “สันปันน้ำ” กับให้มีการตั้ง “ข้าหลวงผสม (สยาม - อินโดจีนฝรั่งเศส)” ทำการกำหนดเขตแดน หรือแผนที่ แต่ฝรั่งเศสยังคงยึดเมืองด่านซ้าย กับเมืองตราดไว้เป็นประกันต่ออีก 3 ปี อนุสัญญานี้ ได้กำหนดเขตแดนบริเวณปราสาทพระวิหารด้วย ต่อมาได้มีการทำพิธีสารต่อท้าย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2447 กำหนดให้ฝรั่งเศสได้ดินแดนตราด เพื่อแลกกับฝรั่งเศสจะต้องถอนทหารออกจากจันทบุรี

สนธิสัญญา ค.ศ. 1907 (ตรงกับ พ.ศ.2450) : ทำเมื่อวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1907 เนื่องจากอนุสัญญา ค.ศ. 1904 สยามยกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ ให้กับอินโดจีนฝรั่งเศส เพื่อแลกกับเมืองด่านซ้าย และเมืองตราด ตลอดจนเกาะทั้งหลาย ได้แก่แหลมสิงห์ จนถึงเกาะกูด คณะกรรมการปักปันผสมตามอนุสัญญา ค.ศ. 1904 ซึ่งฝ่ายฝรั่งเศสนำโดย พันตรี แบร์นาร์ด และฝ่ายสยาม นำโดย พลตรีหม่อมชาติเดชอุดม ได้มีการพบกันครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 18 มกราคม ค.ศ. 1907 โดยขณะนั้น เจ้าหน้าที่จัดทำแผนที่ฝ่ายฝรั่งเศสได้นำผลสำรวจกลับไปจัดทำแผนที่ที่ประเทศฝรั่งเศส ทั้งนี้แผนที่ดังกล่าว ไม่ได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการปักปันผสม ตามอนุสัญญา ค.ศ. 1904 เนื่องจากคณะกรรมการปักปันผสมชุดนี้ ได้สลายตัวไปก่อนที่แผนที่ชุดดังกล่าวจะจัดพิมพ์เสร็จ¹

หลังเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2484 ไทยได้ทำหนังสือสัญญากับฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสยอมคืนเมืองพระตะบอง ศรีโสภณ และเสียมราฐ ให้แก่ไทย ต่อมา เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ได้มีการลงนามในข้อตกลงระหว่างไทยกับฝรั่งเศส

เมื่อ พ.ศ.2489 โดยให้ยกเลิกสัญญา พ.ศ.2484 และให้เส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับ กัมพูชา กลับคืนสู่สถานะเดิม ก่อน พ.ศ. 2484 ต่อมาเมื่อ วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2493 กัมพูชาได้รับเอกราชคืนจากฝรั่งเศส ราชอาณาจักรไทย และราชอาณาจักรกัมพูชา จึงได้ สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2493 ถือเป็น การยอมรับอธิปไตย และความเป็นประเทศของแต่ละฝ่ายว่า ต่างเป็นรัฐเอกราช ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน² อย่างไรก็ตาม ปัญหาเส้นเขตแดนที่ทั้งสองฝ่ายยังไม่ให้การยอมรับ อย่างชัดเจน ได้นำมาซึ่งการพิพาทบริเวณปราสาทพระวิหาร

เมื่อ ค.ศ. 1959 และ ค.ศ. 1962 กัมพูชายื่นคำขอต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ให้ วินิจฉัยเขตแดน ไทย - กัมพูชา และได้มีคำตัดสินเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 (ค.ศ. 1962) 1) ศาลโดยคะแนนเสียง 9 ต่อ 3 ลงความเห็นว่า ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในอาณาเขต ภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา 2) ศาลโดยคะแนนเสียง 9 ต่อ 3 ลงความเห็นว่า ประเทศไทย มีพันธะ ที่จะต้องถอนกำลังทหารหรือตำรวจ ผู้เฝ้ารักษาหรือผู้ดูแล ซึ่งประเทศไทยส่งไป ประจำอยู่ที่ปราสาทพระวิหาร หรือในบริเวณใกล้เคียงอาณาเขตของกัมพูชา 3) ศาลโดย คะแนนเสียง 7 ต่อ 5 ลงความเห็นว่า ประเทศไทยมีพันธะ ที่จะต้องคืนให้แก่กัมพูชา บรรดาวัตถุชนิดที่ได้ระบุไว้ในคำแถลงสรุปข้อหาของกัมพูชาซึ่งเจ้าหน้าที่ไทย อาจจะได้ โยกย้ายออกไปจากปราสาท หรือบริเวณพระวิหาร นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เข้าครอบครอง พระวิหาร เมื่อ ค.ศ. 1954 ทั้งนี้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ไม่ได้พิพากษาชี้ขาดเรื่อง เส้นเขตแดนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ได้พิพากษาว่า เขตแดนจะต้องเป็นไป ตามแผนที่มาตราส่วน 1 : 200,000 ต่อมา รัฐบาลไทยได้ออกแถลงการณ์เมื่อ วันที่ 3 กรกฎาคม 2505 ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษา แต่ในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การ สหประชาชาติจึงต้องปฏิบัติตาม ครั้นเมื่อเวลาเที่ยงวัน ของวันที่ 15 กรกฎาคม 2505 เจ้าหน้าที่ไทยได้นำเสาธงไทยออกจากพื้นที่ โดยไม่เชิญธงชาติไทยลงจากเสา และถอนกำลัง ตำรวจตระเวนชายแดนออกจากปราสาท³ ซึ่งปัญหาเส้นเขตแดนนี้ยังคงค้างถึงปัจจุบัน

หลังจากกัมพูชาได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ.2493 เจ้านโรดม สีหนุ พยายามดำเนิน นโยบายความเป็นกลาง เพื่อรักษาเอกราช ซึ่งหวังดังกล่าวนั้นมีความขัดแย้งในอินโดจีน และ เกิดความหวาดระแวงว่า สหรัฐ และพันธมิตร (คือเวียดนามใต้ และไทย) จะไม่ช่วยปกป้อง

กัมพูชาจากสงครามเวียดนาม นอกจากนี้ สมเด็จสีหนุ ได้ผูกมิตรกับจีน เพื่อป้องกันเวียดนามเหนือไม่ให้รุกรานกัมพูชา จึงดูเหมือนว่ากัมพูชามีท่าทีที่นิยมฝ่ายคอมมิวนิสต์ สหรัฐและพันธมิตร จึงสนับสนุนกลุ่มเขมรเสรี ภายใต้การนำของ เชน จ็อก ทัญ ให้ก่อกบฏในปี พ.ศ.2502 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และกลุ่มเขมรเสรีถูกปราบปรามอย่างรุนแรง

เวียดนาม เสง สัมริน ภายใต้การสนับสนุนของสหภาพโซเวียต ได้ส่งทหารเข้ารุกรานกัมพูชา เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2521 และยึดพนมเปญ ได้เมื่อ 7 มกราคม 2522 เวียดนามส่งกำลังเข้ากวาดล้างกำลังฝ่ายต่อต้านซึ่งเป็นรัฐบาลผสม (ฝ่ายเจ้าโรดม สีหนุ นายซอนชาน และนายเชียว สัมพัน) รวมทั้งได้นำกำลังเข้ามาประชิดชายแดน ไทย - กัมพูชา โดยมีการล่องละเมิดอธิปไตยและรุกล้ำดินแดนไทย จากการรบที่ติดพันกับฝ่ายรัฐบาลผสม และการยั่วยุไทย ทำให้มีกระสุนปืนใหญ่ และอาวุธหนักตกเข้ามาในพื้นที่เขตไทย จึงเป็นเหตุให้เกิดการปะทะกับทหารไทยหลายครั้ง

ในปี พ.ศ.2522 - 2534 กัมพูชาอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล เสง สัมริน ไทยมองว่าภัยคุกคามที่สำคัญคือด้านตะวันออกที่มาจากเวียดนามและพันธมิตร ผู้นำไทยจึงใช้เครื่องมือทางการทูต และกำหนดยุทธศาสตร์ต่อต้านเวียดนาม โดยร่วมมือกับองค์การอาเซียน และประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น เพื่อเรียกร้องและกดดันเวียดนามให้ถอนทหารออกไปจากกัมพูชา นอกจากนี้ ได้ให้การสนับสนุนแก่รัฐบาลกัมพูชาที่ถูกโค่นล้ม และช่วยเหลือให้มีการจัดตั้งรัฐบาลผสมสามฝ่ายกัมพูชาประชาธิปไตย (CGDK) ประกอบด้วย เขมรมูลินาคะ ของเจ้าสีหนุ เขมรเสรี(KPNLF) ของซอนชาน และเขมรแดง นอกจากนี้ ได้จัดประชุมที่นิวยอร์ก เพื่อหาแนวร่วมในระดับโลก ในการแก้ปัญหา กัมพูชา ส่งผลให้เวียดนามถูกโดดเดี่ยวทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างไทย และระบอบ เสง สัมริน จึงมีลักษณะที่ต่อต้านและไม่ให้การรับรอง ในขณะที่ได้ให้การรับรองต่อรัฐบาลผสมเขมรสามฝ่าย รวมทั้งพยายามที่จะให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น และต่อต้านการรุกรานของเวียดนาม กระทั่งปี 2531 สหภาพโซเวียตล่มสลาย สงครามเย็นใกล้จะสิ้นสุด สถานการณ์โลกได้คลี่คลายจากความขัดแย้งไปสู่ความร่วมมือ เวียดนามได้ถอนกำลังทหารออกจากกัมพูชา เดือนกันยายน 2532 ผู้นำรัฐบาลไทยได้เปลี่ยนจาก พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็น พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และประกาศ

ที่จะเปลี่ยนอินโดจีนจาก “สนามรบเป็นสนามการค้า” กัมพูชาทั้ง 4 ฝ่าย (ฝ่ายเจ้าบรมวงศ์เธอ นายซอนซาน นายเขี้ยว สัมพันธ์ และ นายเฮง สัมริน) ได้ร่วมกันลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพที่กรุงปารีส ในปี 2534 ทำให้กัมพูชามีสันติภาพ และเริ่มเปิดประเทศ ทำการค้าขายกับไทยมากขึ้น ภายหลังจากการเลือกตั้ง ในปี 2536 สถานการณ์ในกัมพูชาได้คลี่คลายตามลำดับ ต่อมา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2537 กัมพูชาได้มีกฎหมายให้เขมรแดงเป็นกลุ่มการเมืองนอกกฎหมาย⁴ กระทั่งปลายปี พ.ศ.2541 กองกำลังเขมรแดงกลุ่มสุดท้ายในพื้นที่ อำเภอลำดวน จังหวัดอุดรธานี ได้ยุติการสู้รบด้วยอาวุธกับรัฐบาลอย่างสิ้นเชิง

ในปี พ.ศ.2548 – 2549 กัมพูชาได้ยื่นขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็น มรดกโลกต่อยูเนสโกฝ่ายเดียว ปัญหาที่กระทบต่อไทยคือ เอกสารประกอบคำร้องยื่นขอจดทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก (Nomination File) ของกัมพูชา ได้แนบแผนที่กำหนดเขตแดน (Core Zone) เขตกันชน (Buffer Zone) และเขตพัฒนา (Development Zone) ของอาณาบริเวณปราสาทพระวิหารล้ำเข้ามาในดินแดนไทย ทำให้มีชาวกัมพูชารุกล้ำมาสร้างชุมชน ร้านขายของที่ระลึก และวัด ในดินแดนของไทย ใกล้กับตัวปราสาทพระวิหาร ซึ่งการรุกล้ำดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศได้ประท้วงรัฐบาลกัมพูชามาอย่างต่อเนื่อง⁵ ซึ่งการที่กัมพูชานำปราสาทพระวิหารไปขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยไม่รับฟังประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน และได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีความตึงเครียด ต่อมาได้เกิดการปะทะ นำไปสู่การตัดสินของศาลโลก เมื่อปี พ.ศ.2556 สรุปว่าในประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องพื้นที่รอบตัวปราสาทพระวิหาร ทั้งฝ่ายกัมพูชาและไทยจะต้องหารื้อกันเอง โดยยูเนสโกจะต้องควบคุมดูแลในฐานะที่ปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ตามพันธกรณีใด ๆ ก็ตาม ที่จะต้องปกป้องมรดกโลกนี้ไว้เท่านั้น ทั้งสองฝ่ายต้องยอมรับคำตัดสิน และตกลงที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อยุติความขัดแย้งโดยสันติวิธี

กองทัพกัมพูชา มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “กองยุทธพลเขมรภูมินทร์” โดยมีพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นผู้บัญชาการทหาร ประกอบด้วย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองกำลังพิเศษ แบ่งเขตตามสภาพภูมิศาสตร์ออกเป็น 5 ภูมิภาคทหาร และ 1 ภูมิภาคทหารพิเศษ โดยมีภูมิภาคทหารที่ 4 รับผิดชอบพื้นที่ด้านตรงข้ามกับกองทัพภาคที่ 2 มีพลเอก โปว เฮง เป็นผู้บัญชาการ ทั้งนี้ กองทัพบกกัมพูชา เป็นเหล่าทัพที่สำคัญ

ที่สุด มีโครงสร้างการจัดหน่วย ประกอบด้วย 3 กรมทหารราบ, 3 กองพันยานเกราะ, 4 กรมทหารช่าง และ 3 กองพลน้อยต่อต้านการก่อการร้าย มีกำลังทหารประจำการรวม 124,000 นาย⁶ ปัจจุบันมี พลเอก ฮุน มาเนต เป็นผู้บัญชาการทหารบก ได้รับความช่วยเหลือทางทหารจากจีน รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา ทำให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้น

เส้นเขตแดนทางบก ระหว่างประเทศไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา รวมความยาวทั้งสิ้น 798 กิโลเมตร ประกอบด้วย 1) พื้นที่ที่ยังไม่ได้ปักหลักเขตแดน 195 กิโลเมตร (ตามอนุสัญญา ค.ศ.1904 และสนธิสัญญา ค.ศ.1907) ตั้งแต่รอยต่อ ไทย - ลาว - กัมพูชา ในพื้นที่อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ไปตามสันปันน้ำ ถึงหลักเขตที่ 1 ช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ) 2) พื้นที่ที่ปักหลักเขตแดนแล้ว 603 กิโลเมตร (ตามสนธิสัญญา ค.ศ. 1907) ตั้งแต่ หลักเขตที่ 1 ช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ - หลักเขตที่ 73 บ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด (จำนวน 73 หลัก)⁷ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดน ทั้งนี้ ได้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกทุกอำเภอชายแดน ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี⁸⁻⁹

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 มี 3 ประเภท ได้แก่

1. จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ และ จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์
2. จุดผ่อนปรนการค้า จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนการค้าช่องอานม้า อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี และ จุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์
3. จุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 1 แห่ง คือ จุดผ่อนปรนเพื่อการท่องเที่ยว เขาพระวิหาร อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ ซึ่งได้ปิดตั้งแต่ มิ.ย. 2551 ถึงปัจจุบัน¹⁰

ทุกจังหวัดในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 ที่ติดกับด้านกัมพูชา มีช่องทางที่ได้รับอนุญาตในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นจุดที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า รวมทั้งการผ่านแดนของประชาชน

ลักษณะภูมิประเทศฝั่งไทย ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาสลับซับซ้อน เป็นพื้นที่ป่าที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ประชาชนไม่สามารถเป็นเจ้าของได้ ในขณะที่ลักษณะภูมิประเทศฝั่งกัมพูชา เป็นภูเขาที่สูงชัน ประชาชนจับจองเป็นเจ้าของได้ และมักมีกลุ่มอิทธิพลของ

กัมพูชาเข้าไปดูแลผลประโยชน์ รวมทั้งบริเวณจุดผ่านแดนมีการสร้างโรงแรมและคาสิโน ใกล้แนวชายแดน ซึ่งอาจมีการละเมิดข้อตกลงที่มีอยู่ จึงเห็นได้ว่าปัญหาของไทยและกัมพูชา คือ ปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่ได้รับการยอมรับร่วมกัน และความขัดแย้งในอดีตทำให้ยังคงมีความหวาดระแวง ในปัจจุบัน ทั้งสองฝ่ายได้วางกำลังติดอาวุธตลอดแนวชายแดน ซึ่งล่อแหลมต่อการใช้กำลังหรือเกิดการเข้าใจผิด

การเสริมสร้างความร่วมมือในปัจจุบัน

แนวนโยบายของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐไว้ในหมวด 5 มาตรา 52 ว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหารการทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ¹¹

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชน จากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคม และการมีเกียรติ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน และอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่าง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ¹²

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ได้กำหนดการแบ่งส่วนราชการไว้ในหมวด 2 มาตรา 19 ว่า กองทัพบก มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบก ตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ¹³

กระทรวงกลาโหม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการฯ ตามมติ ครม. โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. แผนระดับที่ 1 คือ ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดทำแผนให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 6 ด้าน มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระทรวงกลาโหม จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมาย คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชน มีความสุข และ 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนแนวความคิด “ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน สร้างคุณค่าใหม่”
2. แผนระดับที่ 2 มีจำนวน 4 แผน ประกอบด้วย 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 3) แผนปฏิรูปประเทศ 4) แผนความมั่นคง ซึ่งถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ในระยะ 20 ปี โดยมีแนวความคิดการบริหารจัดการแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง โดยกำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ รับผิดชอบขับเคลื่อนแผนย่อยทั้ง 5 แผนย่อย ดังนี้
  - 2.1 แผนย่อยที่ 1 : การรักษาความสงบภายในประเทศ : ขับเคลื่อนโดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

- 2.2 แผนย่อยที่ 2 : การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง :
ขับเคลื่อนโดย กอ.รมน. ซึ่งในส่วนของกระทรวงกลาโหม เกี่ยวข้องในส่วนของ
การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ โดยกองบัญชาการกองทัพไทย
และเหล่าทัพ รับผิดชอบจัดทำแผนปฏิบัติการฯ (แผนการใช้จ่าย)
- 2.3 แผนย่อยที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคาม
ที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ : ขับเคลื่อนโดยกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้อง
จัดทำแผนปฏิบัติการฯ (แผนการเตรียมกำลัง) รวมทั้งให้สภาความมั่นคง
แห่งชาติ (สมช.) รับผิดชอบ แผนการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ
และสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) รับผิดชอบ แผนการพัฒนาระบบงาน
ข่าวกรอง
- 2.4 แผนย่อยที่ 4 : การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และ
นานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ : ขับเคลื่อนโดยกระทรวง
การต่างประเทศ
- 2.5 แผนย่อยที่ 5 : การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม :
ขับเคลื่อนโดย สมช.
3. แผนระดับที่ 3 แผนปฏิบัติการฯ ในความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหม
ยึดถือแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ 3 แนวความคิด ประกอบด้วย 1) การสร้าง
ความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) 2) การผนึกกำลังป้องกัน
ประเทศ (United Defense) และ 3) การป้องกันเชิงรุก (Active Defense)
ประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ในการพัฒนา มีประเด็นการพัฒนา จำนวน 6 ประเด็น
ดังนี้
- 3.1 แนวทางหลักที่ 1 คือ แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ
กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และองค์การนานาชาติ มี 1 ประเด็น คือ
ประเด็นการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ
- 3.2 แนวทางหลักที่ 2 คือ แนวทางการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความ
มั่นคง มี 5 ประเด็น คือ 1) ประเด็นการพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบัน
พระมหากษัตริย์ (แนวความคิดการผนึกกำลังป้องกันประเทศ) 2) ประเด็น
การรักษาความมั่นคงของรัฐ (แนวความคิดการผนึกกำลังป้องกันประเทศ)

- 3) ประเด็นการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน (แนวความคิดการผนีกกำลังป้องกันประเทศ) 4) ประเด็นการสร้างความเข้มแข็ง ภาคประชาชน (แนวความคิดการผนีกกำลังป้องกันประเทศ) 5) ประเด็นการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ¹⁴

กองทัพบก ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “เป็นกองทัพบกที่มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพบกชั้นนำของภูมิภาค” ปัจจุบัน กระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทย อยู่ระหว่างการจัดทำแผนระดับ 3 อาทิ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ, แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตย เป็นต้น เมื่อแผนดังกล่าวได้รับอนุมัติแล้ว กองทัพบกจะปรับปรุงแผนพัฒนากองทัพบก ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับแผนของหน่วยเหนือต่อไป โดยกองทัพบกให้ความสำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างกำลัง 2) ความพร้อมรบ 3) ความต่อเนื่องในการรบ 4) ความทันสมัย สำหรับขั้นตอนการใช้กำลังของกองทัพบก ประกอบด้วย ชั้นปกติ ชั้นตอบโต้ และชั้นปฏิบัติ ตามแผนป้องกันประเทศ ตามลำดับ สำหรับชั้นปกติ ได้มีการจัดกำลังป้องกันชายแดน โดยปฏิบัติตามแนวความคิด การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน หรือพันธกิจ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน 2) การจัดระเบียบพื้นที่และการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน 3) การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน¹⁵ ซึ่งแผนแต่ละระดับจะมีความประสานสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ

กลไกความร่วมมือไทย - กัมพูชา

ซุนวู (Sun Tzu) กล่าวว่า “ในการต่อสู้รบร้อยครั้ง หากเรารู้จักตนเอง และรู้จักศัตรูของเรา ย่อมจะไม่มีวันพ่ายแพ้ หากรู้แต่เพียงตัวเรา โดยไม่รู้จักศัตรู โอกาสที่จะชนะหรือแพ้มีเท่ากัน และถ้าไม่รู้จักตนเองและไม่รู้จักศัตรู ย่อมตกอยู่ในกับดักของภัยอันตราย” การสร้างสงครามที่ชาญฉลาดที่สุด คือสู้รบให้น้อยที่สุด สร้างพันธมิตรที่เป็นประโยชน์ต่อการสู้รบให้มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อที่จะยืนหยัดในสมรภูมิได้อย่างน่าเกรงขาม สิ่งทีพึงระมัดระวังเสมอคือ “ชนะการสู้รบ แต่พ่ายแพ้สงคราม”¹⁶ ดังนั้น สิ่งทีพึงประสงค์คือ “ชนะโดยไม่ต้องรบ” การสร้างความร่วมมือเพื่อความมั่นคง เป็นการใช้ทรัพยากรทางทหารสนับสนุนรัฐบาล

ในการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจ ทั้งในระดับ ทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง รวมทั้งป้องกัน มิให้ความขัดแย้งขยาย ขอบเขตออกไปนอกเหนือการควบคุม¹⁷ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว ต้องอยู่บนพื้นฐาน ในการสานประโยชน์กับประเทศต่างๆ โดยได้รับชัยชนะร่วมกัน

ไทยและกัมพูชา มีความร่วมมือในหลายมิติ ทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขของประชาชนของทั้งสองประเทศ และ เสริมสร้าง บรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน โดยมีกลไกความร่วมมือที่สำคัญ ดังนี้

1. คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission on Bilateral Cooperation: JC) ไทย – กัมพูชา ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การต่างประเทศ ของสองประเทศ เป็นประธานร่วม เป็นกลไกหลัก กำกับดูแล ความสัมพันธ์ในทุกมิติ¹⁸
2. คณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา (Joint Boundary Commission : JBC) เป็นกลไกหลักในการเจรจาและการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก ไทย - กัมพูชา¹⁹
3. คณะกรรมการชายแดนทั่วไป ไทย – กัมพูชา (General Border Committee between Thailand and Cambodia : GBC) เป็นกลไกด้านความมั่นคงโดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ของทั้งสองประเทศ เป็นประธานร่วม
4. คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา (Border Peace Keeping Committee between Thailand and Cambodia : BPKC) เป็นกลไกด้านความมั่นคงโดยมี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็น ประธาน กรรมการร่วม
5. คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา (Regional Border Committee between Thailand and Cambodia : RBC) เป็นกลไกด้านความมั่นคง โดยมี แม่ทัพภาค ที่รับผิดชอบพื้นที่ชายแดนทั้งสองประเทศ เป็นประธานร่วม²⁰ แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่ กองทัพภาคที่ 1 ของไทย กับ ภูมิภาคทหารที่ 5 ของกัมพูชา, ด้าน กองทัพภาคที่ 2 ของไทย กับ ภูมิภาคทหารที่ 4 ของกัมพูชา และหน่วยบัญชาการ ป้องกันชายแดนจันทบุรี - ตราด ของไทย กับ ภูมิภาคทหารที่ 3 ของกัมพูชา

สำนักงานประสานงานชายแดนไทย – กัมพูชา (สน.ปทก.) มีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการปฏิบัติบริเวณชายแดนไทย และในกัมพูชา กับส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ของฝ่ายไทย การติดต่อกับองค์การระหว่างประเทศ การติดต่อกับรัฐบาล กัมพูชา การดำเนินการตามความตกลงว่าด้วย ความร่วมมือชายแดนระหว่างรัฐบาลไทย กับรัฐบาลกัมพูชา การแก้ไขปัญหาผู้เข้าเมือง โดยผิดกฎหมายและ ผู้หนีภัยจากการสู้รบ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ตามนโยบายของ กองอำนวยการ ปฏิบัตินโยบายไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.)²¹ สำหรับในพื้นที่ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ มีหน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 1 รับผิดชอบด้านจังหวัดอุบลราชธานี กับจังหวัดศรีสะเกษ และ หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ 2 รับผิดชอบด้าน จังหวัดสุรินทร์ กับจังหวัดบุรีรัมย์

สำหรับกลไกความร่วมมือทางทหารระหว่าง ไทย – กัมพูชา ในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 คือ คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา (Regional Border Committee between Thailand and Cambodia: RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 2 กับ ภูมิภาคทหารที่ 4 โดยมี แม่ทัพภาคที่ 2 เป็น ประธานกรรมการ, มี รองแม่ทัพภาคที่ 2, ผู้ว่าราชการจังหวัด บุรีรัมย์, ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์, ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ, ผู้ว่าราชการจังหวัด อุบลราชธานี เป็น รองประธาน, เสนาธิการกองทัพภาคที่ 2 เป็น กรรมการ/เลขานุการ, ผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพภาคที่ 2 และ เสนาธิการกองกำลังสุรนารี เป็น กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ สำหรับคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้บัญชาการกองกำลัง สุรนารี, หัวหน้าสำนักงานประสานงานชายแดน ไทย – กัมพูชา, ผู้อำนวยการกองเอเชีย ตะวันออก 2 กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ, พาณิชย์จังหวัดสุรินทร์, บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี, ป่าไม้เขตนครราชสีมา, อุบลราชธานี, ผู้อำนวยการ ศุลกากรภาคที่ 2, ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 3, ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 2 และ ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมือง 3 มีหน้าที่ที่สำคัญ คือประชุม ปรีक्षा หรือ โดยยึดถือ นโยบายของคณะกรรมการชายแดน ทั่วไป (GBC) ไทย – กัมพูชา²² เพื่อกำหนดมาตรการ ที่เหมาะสม เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามแนว ชายแดน และการแก้ไขปัญหาเฉพาะอื่นๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นบริเวณชายแดนร่วมกัน รวมทั้ง ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ

การประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา (Regional Border Committee between Thailand and Cambodia: RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4

กำหนดให้มีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยสลับกันเป็นเจ้าภาพ สำหรับ บันทึกการประชุมร่วม ได้ยึดถือกรอบการเจรจา ของคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (GBC) ไทย - กัมพูชา ตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ และรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2552 และวันที่ 2 กันยายน 2552 จำนวน 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านเขตแดนทางบก

ด้านที่ 2 ด้านความมั่นคง การรักษาความปลอดภัยพื้นที่ชายแดน จำนวน 7 ประเด็น ได้แก่ จุดผ่านแดนและการสัญจรข้ามแดน, ความร่วมมือด้านปัญหาแรงงาน, การป้องกัน สกัดกั้น และปราบปราม ยาเสพติดตามแนวชายแดน, การสกัดกั้น ป้องกัน ปราบปราม การกระทำผิดตามแนวชายแดน, ความร่วมมือในการสกัดกั้น ปราบปราม การก่อการร้าย, ความร่วมมือในการเก็บกู้ทุ่นระเบิด, การส่งเสริมความร่วมมือของหน่วยงานความมั่นคง ทั้งสองฝ่ายในพื้นที่ชายแดน

ด้านที่ 3 ความร่วมมือทั่วไป จำนวน 8 ประเด็น ได้แก่ ความร่วมมือด้านการค้า, ความร่วมมือด้านการเกษตร, ความร่วมมือด้านสาธารณสุข, ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว, ความร่วมมือด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม และการกระทำผิดเกี่ยวกับป่าไม้, ความร่วมมือ ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม, ความร่วมมือด้านการ บรรเทาสาธารณภัย และความร่วมมือด้านอื่น ๆ ²³

จะเห็นได้ว่ากลไกความร่วมมือด้าน ไทย - กัมพูชา ตั้งแต่ระดับรัฐบาลถึงระดับพื้นที่ มีความครอบคลุมในทุกมิติ มีประเด็นการหารือที่กว้างขวาง และมีการจัดทำบันทึกผลการประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย และเสริมสร้างความร่วมมือทุกมิติ ที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับ นอกจากนี้ กองเลขานุการฯ มีการพบปะกันทุก 3 เดือน เพื่อร่วมกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสันติ และขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นับว่าเป็นกลไกสำคัญ ที่เสริมสร้างความเข้าใจร่วมกัน และลดโอกาสในการใช้ความรุนแรง

แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือที่เหมาะสมในอนาคต

ไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คือญาติพี่น้องที่มีเชื้อสายเดียวกันมายาวนาน ต่อมายุคล่าอาณานิคมทำให้ต้องแบ่งประเทศ ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์นำไปสู่การรวมกลุ่มประเทศที่มีเป้าหมายเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งของไทยและกัมพูชายังคงมีอยู่โดยเฉพาะปัญหาเส้นเขตแดน ทั้งทางบก และทางทะเล ปัจจุบันกัมพูชาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง โดยให้คนรุ่นใหม่ ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศมาเป็นผู้นำ จึงมีแนวโน้มที่จะเป็นสากลยิ่งขึ้น เป้าหมายสูงสุดของทุกประเทศ คือ ความมั่นคง ความมีเอกราช มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรีประชาชนกินดีอยู่ดี จากการศึกษาพบว่า การใช้กำลังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ การแก้ไขปัญหโดยสันติวิธีด้วยการเจรจาเท่านั้น จึงมีความยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เครื่องมือด้านการทหารยังไม่หมดความสำคัญ เพราะความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ย่อมเป็นปัจจัยในการดำรงขีดความสามารถทางทหาร และอำนาจทางทหารจะเป็นหลักประกันของการคุ้มครองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงต้องมีการจัดการให้สมดุล ดังนี้

1. การแก้ปัญหาที่รากเหง้า โดยใช้ประชาคมอาเซียน
  - 1.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน หากส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ จะช่วยป้องกันและลดความขัดแย้ง ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
  - 1.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เน้นการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว ประเทศสมาชิกได้ประโยชน์จากการค้าขาย การลงทุน การคมนาคมขนส่ง และการเคลื่อนย้ายแรงงาน จะนำไปสู่การปรับทัศนคติของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ลดความหวาดระแวง
  - 1.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เน้นการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคม สิ่งแวดล้อม และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน รวมถึงการปรับทัศนคติของคนไทยต่อประเทศเพื่อนบ้าน²⁴ หากทำสำเร็จจะลดความหวาดระแวง และจะฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างยั่งยืน
2. การแก้ปัญหาระดับนโยบาย
  - 2.1 ไม่นำการเมืองภายในประเทศ มาเกี่ยวข้องกับการเมืองระหว่างประเทศ ส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจในระดับ รวมถึงสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกับมิตรประเทศ ให้แก่หน่วยปฏิบัติอย่างทั่วถึง และเพียงพอ

- 2.2 ฝ่ายไทยควรกำหนดให้มีประธานช่องทาง ทุกจุดผ่านแดน (จุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า) ทำหน้าที่บูรณาการการปฏิบัติ และกำกับดูแล การปฏิบัติของทุกส่วน ให้เป็นไปตามนโยบาย มีความประสานสอดคล้อง ถูกต้องตามกฎหมาย และมุ่งไปสู่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์จังหวัด เช่น การ กำหนดช่วงเวลา และกระบวนการผ่านชายแดนของคน และสินค้า การคัดกรอง ผู้ป่วย การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ตลอดจนความร่วมมือด้านต่างๆ พบปะหารือ สร้างความเข้าใจกับประธานช่องทางของกัมพูชา ให้เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด อันจะนำไปสู่การลด ความขัดแย้งตามแนวชายแดน สำหรับนอกพื้นที่จุดผ่านแดน ยังคงเป็นหน้าที่ ของฝ่ายทหาร โดยกองกำลังป้องกันชายแดน ซึ่งรับผิดชอบการกำกับดูแลงาน ด้านความมั่นคง
- 2.3 ควรให้ความช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริม ผลผลิตของกัมพูชา ให้มีคุณภาพ เพื่อ นำเข้ามาในไทย และไทยควรเน้นการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งออก ทำให้ลดความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ภาครัฐ ต้องลดขั้นตอนการนำเข้า- ส่งออกสินค้า ระหว่างประเทศให้ไร้รอยต่อ ปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ให้คล่องตัว การคมนาคมสะดวก รวดเร็ว ทั้งทางถนน และทางราง จะเป็นการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 2.4 ให้การช่วยเหลือประชาชนกัมพูชา โดยนำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องนำทาง ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ให้การรักษาพยาบาล นำเยาวชนกัมพูชาเข้ามารับการศึกษาในไทย ทำให้ประชาชนกัมพูชาที่อยู่ใน พื้นที่ชายแดนไว้นิ่งใจ ฟังพาดฝ่ายไทยให้มาก หากในระดับรัฐบาลมีความ ขัดแย้ง ประชาชนในพื้นที่จะไม่เห็นด้วย และไม่ยากให้เกิดการสู้รบ หรือ แจ้งข่าวสารให้เราทราบ เพราะรู้สึกว่ายไทยเป็นผู้มีบุญคุณ ควรให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ เพื่อก้าวข้ามความขัดแย้ง รวมทั้ง เปลี่ยนแปลงความเชื่อ ที่เกิดจากการบิดเบือนประวัติศาสตร์ และให้เกิด ความยั่งยืน
- 2.5 ใช้มิติด้านท่องเที่ยวและกีฬา มาส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีเช่น จังหวัดบุรีรัมย์ มีทีมฟุตบอลที่แข็งแกร่ง และชาวบุรีรัมย์พูดภาษากัมพูชาได้ จึงควรเชิญชวน

ชาวกัมพูชาสนับสนุนฟุตบอลทีมชาติบรูไน การจัดกิจกรรมการปั่นจักรยาน สองแผ่นดิน กิจกรรมแข่งเรือ เป็นต้น

- 2.6 ควรกำหนดให้ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก ที่รับผิดชอบจังหวัดชายแดน เป็น คณะกรรมการ ตามกลไกคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา (RBC) เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ชายแดน และใช้การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง
- 2.7 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเยือน หรือการพบปะ ของนายทหารระดับกลาง ซึ่งจะเติบโตในกองทัพ ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และความไว้วางใจ

จะเห็นว่าไทยและกัมพูชา ควรร่วมกันสร้างความร่วมมือเพื่อมั่นคง โดยใช้พลังอำนาจ ของชาติทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ ใช้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดนโยบายให้สอดคล้อง ลดความหวาดระแวง สร้างความไว้วางใจ กำหนดผู้ประสานงานทุกระดับ เพื่อลดความขัดแย้ง

แนวทางการเตรียมความพร้อมของกำลังพล

แม้ว่าปัจจุบัน สถานการณ์ตามแนวชายแดน ไทย - กัมพูชา อยู่ในสภาวะปกติ ไม่ปรากฏ สิ่งบ่งชี้ที่จะนำไปสู่การใช้กำลังขนาดใหญ่ ซึ่งหากมีการใช้กำลัง คาดว่าจะเป็นเพียง การรบปะทะในพื้นที่ที่จำกัดขอบเขต อย่างไรก็ตาม กระทรวงกลาโหมกำหนดให้กองทัพบก มีหน้าที่เตรียมกำลัง และใช้กำลังกองทัพบกตั้งแต่มยามปกติ²⁵ ดังนั้น ศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพบก จึงได้มีคำสั่งการป้องกันชายแดนประจำปี เพื่อใช้กำลังทหารหลัก และกำลัง ประจำถิ่น เข้าปฏิบัติการกิจการป้องกันชายแดน โดยปฏิบัติตามแนวความคิด การรักษา ความมั่นคงตามแนวชายแดนของกองทัพบก หรือพันธกิจ 3 ประการ ในการนี้ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2²⁶ ได้มอบให้กองกำลังสุรนารี รับผิดชอบพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา ตั้งแต่ อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์ ถึง อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี มีระยะทางประมาณ 364 กิโลเมตร เพื่อรักษาอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สร้างความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน เป็นหลักประกันสำหรับพี่น้องประชาชน ให้สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ

และนำมาซึ่งความมั่นคงของชาติ จากการศึกษาพบว่า หน่วยมีการผลัดเปลี่ยนกำลังพลเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ จึงควรเตรียมความพร้อม ดังนี้

1. ระดับผู้บริหาร

- 1.1 ศึกษา ทบทวน ทำความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของผู้บังคับบัญชา แผนงาน กลไกความร่วมมือ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของหน่วย
- 1.2 นำภัยคุกคาม ตลอดจนนโยบาย เจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา มาแปลงไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการแสวงข้อตกลงใจทางทหาร กำหนดเป็นภารกิจ โครงสร้าง การจัดกำลัง แผนงาน โครงการ จัดทำคำสั่งการป้องกันชายแดนประจำปี การวางแผนเผชิญเหตุ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี กำหนดระเบียบปฏิบัติประจำ กฎการปะทะ กำหนดตัวชี้วัด
- 1.3 เตรียมกำลังให้พร้อมก่อนปฏิบัติงาน ด้วยการฝึกเป็นบุคคล การฝึกเป็นหน่วย และการฝึกตามวงรอบประจำปี โดยมีการควบคุมคุณภาพการฝึก มีการตรวจภูมิประเทศ รวมทั้งนำบทเรียนจากการปฏิบัติงานมาให้ความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กำลังพลทุกนาย
- 1.4 การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องแต่งตั้งผู้ประสานงาน กำหนดจุดประสานงาน กำหนดแผนการฝึกร่วม และวงรอบการพบปะของหน่วยทุกระดับ
- 1.5 กำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยรองอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย โดยใช้การรายงาน การประชุม การตรวจเยี่ยม พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ เข้าช่วยเหลือ และร่วมแก้ไขปัญหาทันที เมื่อเกินขีดความสามารถของหน่วยรอง

2. ระดับผู้ปฏิบัติ

- 2.1 ด้านการข่าวกรอง : วิเคราะห์พื้นที่ปฏิบัติการ กำลังเผชิญหน้า การวางกำลัง การประกอบกำลัง หลักนิยมของฝ่ายตรงข้าม การสนับสนุนจากนอกประเทศ บุคลิกของผู้นำ เหตุการณ์สำคัญ เจื่อนไซชายแดนในพื้นที่ การตอบสนองต่อหัวข้อข่าวสารสำคัญ หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามที่น่าจะกระทำมากที่สุด และหนทางปฏิบัติที่อันตรายที่สุด

2.2 ด้านยุทธการ

- 2.2.1 ศึกษานโยบายของหน่วยเหนือ ข้อห้าม ข้อจำกัด กฎการปะทะ ข้อตกลง ผลการประชุมที่เกี่ยวข้องกับหน่วย โดยเฉพาะตามกลไก คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย - กัมพูชา (Regional Border Committee between Thailand and Cambodia : RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4²⁷
- 2.2.2 ศึกษาบทเรียนจากการปฏิบัติงานของปีที่ผ่านมาและปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาที่เคยเกิดขึ้น และป้องกันปัญหาใหม่ ศึกษาข้อตกลงในระดับพื้นที่ ดำเนินการตามข้อตกลงที่มีอย่างต่อเนื่อง
- 2.2.3 การสร้างความไว้วางใจ หน่วยทุกระดับต้องค้นหาผู้ที่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน และต้องเข้าใจนโยบายของหน่วยเหนือ มีเทคนิคการพูดคุยอย่างสันติวิธี รวมถึงกำหนดจุดประสานงาน และวงรอบการประสานงานของหน่วยทุกระดับ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับพื้นที่ได้ทันเวลา
- 2.2.4 จัดคนให้เหมาะกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดน เตรียมร่างกาย จิตใจ เตรียมความรู้ ทำการฝึกให้กำลังพลมีความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงาน เน้นการฝึกระดับยุทธวิธีให้ชำนาญ ทั้งการฝึกเป็นบุคคล เป็นชุด และเป็นหน่วย โดยจัดสถานีฝึกที่ใกล้เคียงกับภูมิประเทศจริง ฝึกปฏิบัติทั้งในเวลากลางวัน และเวลากลางคืน เช่น การใช้อาวุธ ประจำกาย การดำรงชีพในป่า ทุ่นระเบิดกับระเบิด การลาดตระเวน โดยมีการประสาน การติดต่อสื่อสาร การปฐมพยาบาล กฎการใช้กำลัง การใช้เครื่องมือพิเศษ การรับอากาศยาน การฝึกโดยไม่ใช้หน่วยทหาร ในภูมิประเทศจริง โดยให้ยึดถือคู่มือการฝึกของกองทัพบกเป็นหลัก
- 2.2.5 ผู้ที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดน ต้องมีความพร้อม ในด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ แผนการปฏิบัติ และการฝึก ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนปฏิบัติตามกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ และต้องรู้เท่าทันการกระทำผิดกฎหมาย แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กฎหมายปกติเป็นหลัก และรายงานผลการปฏิบัติให้หน่วยเหนือทราบ

- 2.2.6 แก้ไขปัญหาตามลำดับขั้นตอน จากเบาไปหาหนัก ยุติปัญหาตั้งแต่ระดับพื้นที่ ด้วยการพูดคุย รายงาน ถ่ายภาพ รวบรวมหลักฐาน การรายงานหน่วยเหนือ การประท้วงอย่างเป็นทางการ ตามกลไกที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็นไปตามกฎการใช้กำลัง ทั้งนี้การใช้กำลังที่เกินขอบเขต อาจทำให้ปัญหาลุกลามได้ มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม
- 2.2.7 กำกับดูแลวินัยกำลังพล ให้ปฏิบัติงานเป็นทีม เชื่อมมั่นในผู้บังคับบัญชา มีความอดทน อดกลั้น ไม่ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพล และไม่สร้างเงื่อนไขชายแดนเพิ่มเติม
- 2.2.8 ในทางยุทธศาสตร์ คำนึงถึงประสิทธิผลมากกว่าประสิทธิภาพ²⁸ ดังนั้น ในยามปกติ ผู้บังคับหน่วยควรเข้าร่วมกิจกรรมกับฝ่ายกัมพูชา โดยเฉพาะที่ฝ่ายพลเรือนเป็นผู้จัด แล้วแสวงประโยชน์ด้านการทหาร เพื่อให้มีความแนบเนียน ซึ่งจะช่วยลดความหวาดระแวง เกิดความไว้วางใจ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์
- 2.2.9 รวบรวมผลการปฏิบัติงานของปีปัจจุบัน เตรียมส่งมอบพื้นที่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด รวมทั้งแนะนำการปฏิบัติให้กับหน่วยใหม่ที่จะเข้ามารับผิดชอบต่อไป
- 2.3 ด้านกิจการพลเรือน
- 2.3.1 ศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่ ของส่วนราชการด้านความมั่นคงในพื้นที่ และประสานความร่วมมือให้ตรงกับภารกิจ ทั้งนี้ ผู้บังคับหน่วยทหารตามแนวชายแดน ต้องสร้างความคุ้นเคย และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหัวหน้าหน่วยงานฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประสานงานและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว
- 2.3.2 ศึกษา และดำรงการปฏิบัติ ตามโครงการที่ฝ่ายไทยเข้าไปช่วยเหลือ เช่น โครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่นานตามแนวชายแดน โครงการผืนป่าอาเซียน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสร้างความไว้วางใจ

- 2.4 หน่วยประสานงานชายแดนประจำพื้นที่ (นปพท.) : ทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักที่ปฏิบัติงานในเชิงยุทธศาสตร์ จะประสานงานทุกเรื่องมากกว่าช่องทางปกติ จึงควรคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมด้านวุฒิภาวะ มีทัศนคติที่ดี และมีความรู้เข้าใจเป้าหมายของฝ่ายเรา โดยทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมที่สำคัญในระดับนโยบาย
3. การบูรณาการกับส่วนราชการในระดับพื้นที่
- 3.1 มุ่งเน้นการพัฒนา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องนำทางในหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานตามแนวชายแดน²⁹ และเชิญฝ่ายกัมพูชามาศึกษาดูงานในหมู่บ้านต้นแบบที่ฝั่งไทย ให้เห็นว่าใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งใช้ประเพณี กีฬา ศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้กลไกฝ่ายพลเรือนเป็นหลัก และให้ฝ่ายทหารเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรม
- 3.2 ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ฝ่ายกัมพูชา เช่น การให้ทุนการศึกษา ให้การรักษายาบาลเมื่อเจ็บป่วย³⁰ หรือให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดโรคระบาด นอกจากนี้จะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้ประชาชนกัมพูชาแล้วยังป้องกันไม่ให้โรคระบาดเข้ามาในฝั่งไทย กัมพูชาจะรู้สึกว่ายไทยเป็นผู้ให้ เป็นหนี้บุญคุณ และไม่คิดว่าไทยเป็นศัตรู
- 3.3 ทุกส่วนราชการในพื้นที่ตรงข้ามกับกัมพูชา ต้องให้ความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระดับพื้นที่ โดยผ่านกลไกหน่วยประสานงานชายแดน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือในฐานะมิตรประเทศ และเมื่อมีการผลัดเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ ต้องแนะนำให้ผู้ปฏิบัติงานคนใหม่ได้ทราบ และผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ต้องสานงานต่อ
4. ปัจจัยที่เสริมการปฏิบัติ
- 4.1 ความไว้วางใจ : เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายกัมพูชา ให้ความยั่งยืน³¹ ผู้ปฏิบัติงานทั้งสองฝ่ายย่อมมีอารมณ์ ความรู้สึก จึงจำเป็นต้องสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน ความไว้วางใจ เกิดจากการรักษาคำพูด การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความจริงใจ ความเท่าเทียม และความสม่ำเสมอ มักจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว ขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยทุกระดับ ต้องค้นหาผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ เข้าใจเป้าหมายของฝ่ายเรา มีขีดความสามารถในการสื่อสาร ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง

ในการประสานการปฏิบัติกับฝ่ายกัมพูชา สร้างความคุ้นเคย ด้วยการพบปะอย่างต่อเนื่อง ให้ความช่วยเหลือ ร่วมทุกข์ร่วมสุข สร้างความไว้วางใจ โดยใช้กิจกรรม เช่น การกำหนดวงรอบการประสานงาน โดยใช้เครื่องมือทั้งระบบไลน์ วิทยุสื่อสาร หรือโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น รวมถึงการประชุม การฝึกต่างๆ การเล่นเกม การพัฒนาสัมพันธ์ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี ในกรณีที่เกิดความขัดแย้ง ต้องติดต่อกับผู้ประสานงานของทั้งสองฝ่ายได้ทันที เร่งค้นหาต้นเหตุของปัญหาให้พบแล้วรีบแก้ไข ร่วมกันยุติปัญหาตั้งแต่ระดับพื้นที่ โดยใช้กลไกที่มีอยู่ ภายใต้การตกลงใจของผู้บังคับบัญชา ประสานความร่วมมือหาจุดที่สามารถปฏิบัติได้ร่วมกัน โดยไม่ใช้ความรุนแรง ควบคุมสถานการณ์ไม่ให้ขยายขอบเขต สำหรับปัญหาที่ไม่สามารถตกลงร่วมกันได้ ให้ชะลอไว้ก่อน ยึดถือกฎหมาย หากเกินขีดความสามารถ ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อปรับแนวทางการปฏิบัติ และหาข้อยุติโดยใช้กลไกระดับที่สูงขึ้น

- 4.2 ความสามารถในการสื่อสาร : ภาษาที่แตกต่างไม่ใช่อุปสรรคสำคัญ เป็นเพียงเครื่องมือช่วยให้สื่อสารกันได้ง่ายขึ้น หน่วยตามแนวชายแดนสามารถใช้ล่ามหรือแอปพลิเคชัน Google Translate หรือการใช้ภาษากาย ด้วยการแสดงออกถึงความจริงใจ
- 4.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายกัมพูชา : เป็นส่วนช่วยให้แต่ละบุคคลคุ้นเคยกับฝ่ายกัมพูชาและพื้นที่ปฏิบัติการ ทำให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น แต่ไม่จำเป็นว่าผู้ที่ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ฝ่ายกัมพูชา มีความไว้วางใจเพิ่มขึ้น บางครั้งผู้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลานาน ยิ่งสร้างเงื่อนไขชายแดน
- 4.4 ผู้บังคับหน่วยตามแนวชายแดน ควรสร้างความสนิทสนมกับครอบครัวผู้นำทางทหารของฝ่ายกัมพูชา โดยเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญของครอบครัวเมื่อมีโอกาส เพื่อสร้างความไว้วางใจ ให้เกียรติ และแสดงความจริงใจ ให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

เห็นได้ว่าก่อนจะปฏิบัติการกิจการป้องกันชายแดน กำลังพลควรมีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ ศึกษาข้อมูลด้านการข่าว มีความพร้อมในการปฏิบัติทางยุทธวิธีทั้งเวลากลางวันและกลางคืน ศึกษาข้อตกลงตามกลไกที่มีอยู่และแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยไม่สร้าง

ปัญหาใหม่ นอกจากนี้ ผู้บังคับหน่วยต้องกำหนดผู้ที่เหมาะสมเป็นผู้ประสานงาน และกำหนดจุดประสานงานทุกพื้นที่ สร้างความไว้วางใจกับผู้นำของฝ่ายกัมพูชาที่วางกำลังด้านตรงข้าม และประสานความร่วมมือกับส่วนราชการพลเรือนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด

สรุป

พื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 มีระยะทางประมาณ 364 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ชายขอบ ห่างไกลอำนาจรัฐ มีภัยคุกคามต่อความมั่นคง อาทิ ปัญหาเส้นเขตแดน ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวมีความสลับซับซ้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ในมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ และหลายหน่วยงาน ปัญหาดังกล่าวยากที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะดำเนินการแก้ไขเพียงลำพัง เป้าหมายสูงสุดของทุกประเทศ คือความมั่นคง ความมีเอกราช มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี ประชาชนกินดีอยู่ดี ปัจจุบัน ซึ่งไทยและกัมพูชามีเครื่องมือ คือกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงในหลายระดับ ดังนั้น ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหา คือวิธีการในการบูรณาการกลไกที่มีอยู่ให้เชื่อมโยง ประสานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนทุกส่วน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีทัศนคติที่ดี บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม มุ่งไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับกำลังป้องกันชายแดน นับว่าเป็นเครื่องมือหลักด้านความมั่นคงที่ปฏิบัติงานตามแนวชายแดน และเป็นผู้ถืออาวุธ จึงต้องมีความพร้อมทั้งด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ แผนการปฏิบัติ และการฝึก ต้องทราบนโยบายผู้บังคับบัญชา รวมถึงข้อตกลงที่มีอยู่ ปฏิบัติตามกฎหมายการใช้กำลัง สร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน มุ่งแก้ไขปัญหาให้ยุติตั้งแต่ในระดับพื้นที่ และไม่สร้างปัญหาใหม่ เพื่อรักษาอธิปไตย สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับพี่น้องประชาชนอย่างยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ¹ กระทรวงการต่างประเทศ. ข้อมูลที่ประชาชนไทยควรทราบ เกี่ยวกับกรณีปราสาทพระวิหารและการเจรจาเขตแดนไทย – กัมพูชา [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 10 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/contents/files/news-20130128-152037-410753.pdf>
- ² เรื่องเดียวกัน
- ³ เรื่องเดียวกัน
- ⁴ ธวัช สุขปลั่ง, พลตรี. ความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2553.
- ⁵ เรื่องเดียวกัน
- ⁶ กองพัฒนายุทธศาสตร์ ศูนย์การพัฒนาหลักนิยามและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในกรอบอาเซียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพัฒนาหลักนิยามและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก; 2560.
- ⁷ กระทรวงการต่างประเทศ. ข้อมูลที่ประชาชนไทยควรทราบ เกี่ยวกับกรณีปราสาทพระวิหารและการเจรจาเขตแดนไทย – กัมพูชา [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/contents/files/news-20130128-152037-410753.pdf>
- ⁸ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 5 ก ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึกในบางเขตพื้นที่ และให้ใช้กฎอัยการศึกในบางเขตพื้นที่ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา; 2551. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.thethailaw.com/law20/lawpdf/law25512560/2116.PDF>
- ⁹ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 25 ก ประกาศเลิกใช้กฎอัยการศึก [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา; 2558. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก https://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-annouce010458.pdf

---

¹⁰ กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. ข้อมูลช่องทางผ่านแดนและความตกลงเรื่องการสัญจรข้ามแดน [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย; 2562. [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.fad.moi.go.th/index.php/> ข้อมูลช่องทางผ่านแดนและความตกลงเรื่องการสัญจรข้ามแดน

¹¹ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา; 2560. [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก http://library.senate.go.th/document/Ext15233/15233528_0006.PDF

¹² สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2561. [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://nscr.nesdb.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ>

¹³ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 26 ก พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา; 2551. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก https://library2.parliament.go.th/giventake/content_law/law010251-35.pdf

¹⁴ จารุวัตร สิริสังกัส, พันเอก. แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหม : บรรยายพิเศษ หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 65. เอกสารวิชาการประกอบการบรรยาย, 2563.

¹⁵ พงษ์ศักดิ์ หมื่นกล้าหาญ, พันเอก. การพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพบก : บรรยายพิเศษ หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 65. เอกสารวิชาการประกอบการบรรยาย, 2563.

¹⁶ ปกรณ์ ปรียากร, รองศาสตราจารย์. นโยบายสาธารณะ การวางแผน และการจัดการเชิงกลยุทธ์ [เอกสารวิชาการประกอบการบรรยายวิชา รศ.6400 คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2560.

---

¹⁷ ธวัช สุภปลั่ง, พลตรี. ความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2553.

¹⁸ กระทรวงการต่างประเทศ. ข่าวสารนิเทศ : ผลการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (JC) ไทย – กัมพูชา ครั้งที่ ๑๐ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ; 2559. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/14/69625-ผลการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี.html>

¹⁹ กระทรวงการต่างประเทศ. ข้อมูลที่ประชาชนไทยควรทราบ เกี่ยวกับกรณีปราสาทพระวิหารและการเจรจาเขตแดนไทย – กัมพูชา [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/contents/files/news-20130128-152037-410753.pdf>

²⁰ รายงานการประชุมกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.), กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย. การประชุมกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) ประจำปีงบประมาณ 2554; วันที่ 27 ธันวาคม 2553; กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการกองทัพไทย; 2553.

²¹ วรวิทย์ ดรณชู, พลตรี. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพกลไกความร่วมมือ เพื่อความมั่นคงชายแดน ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2551.

²² รายงานการประชุมกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.), กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย. การประชุมกองอำนวยการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กอ.นชท.) ประจำปีงบประมาณ 2554; วันที่ 27 ธันวาคม 2553; กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการกองทัพไทย; 2553.

---

²³ บันทึกการประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4, กองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4. การประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา (RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4 ครั้งที่ 22 ประจำปี 2562; วันที่ 19 สิงหาคม 2562; ณ โรงแรมลายทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: กองทัพภาคที่ 2; 2562.

²⁴ ประภัสสร เทพชาตรี, ศาสตราจารย์. นโยบายต่างประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เสมาธรรม; 2562.

²⁵ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 26 ก พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวง กลาโหม พ.ศ. 2551 [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา; 2551. [เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2563] เข้าถึงได้จาก https://library2.parliament.go.th/giventake/content_law/law010251-35.pdf

²⁶ ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2. คำสั่งการป้องกันชายแดนประจำปี 2563 (ชก 6301) ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2. นครราชสีมา: ฝ่ายยุทธการ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพภาคที่ 2; 2562.

²⁷ บันทึกการประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4, กองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4. การประชุมร่วม คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ไทย – กัมพูชา (RBC) ด้านกองทัพภาคที่ 2 และภูมิภาคทหารที่ 4 ครั้งที่ 22 ประจำปี 2562; วันที่ 19 สิงหาคม 2562; ณ โรงแรมลายทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: กองทัพภาคที่ 2; 2562.

²⁸ ส่วนวิชาความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ วิทยาลัยการทัพบก. คู่มือยุทธศาสตร์ กองทัพบก. กรุงเทพฯ: ส่วนวิชาความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ วิทยาลัยการทัพบก; 2561.

²⁹ ดนัย เถาว์หิรัญ, พันเอก. การพัฒนาความสัมพันธ์ ไทย – กัมพูชา อย่างยั่งยืน โดยใช้แนวคิดการพัฒนาหมู่บ้านชายแดนกัมพูชา ศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพระวิหาร [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2558.

³⁰ เรื่องเดียวกัน

³¹ ธวัช สุกปลั่ง, พลตรี. ความสัมพันธ์และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชา กรณีข้อพิพาทปราสาทพระวิหาร [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร; 2553.

ประวัติย่อผู้เขียน

ยศ ชื่อ	พันเอก อาร์ม ยศสุนทร
วัน เดือน ปี เกิด	10 ธันวาคม 2516
ประวัติสำเร็จศึกษา	
พ.ศ.2534	โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 32
พ.ศ.2539	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 43
พ.ศ.2541	ศิษย์การบิน โรงเรียนการบินทหารบก รุ่นที่ 42
พ.ศ.2548	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 83
พ.ศ.2561	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (MPA 27)
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2539 - 2540	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 16
พ.ศ.2542 - 2546	นักบินตอมชนส่งทางอากาศ หมวดชนส่งทางอากาศ กองบินปีกหมุนที่ 2
พ.ศ.2546 - 2547	นายทหารนิรภัยการบิน กองบินปีกหมุนที่ 2
พ.ศ.2548 - 2554	ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายยุทธการ กองทัพอากาศที่ 2
พ.ศ.2554 - 2558	ผู้บังคับกองพันทหารราบ มณฑลทหารบกที่ 21
พ.ศ.2558 - 2559	นายทหารฝ่ายยุทธการ กองทัพอากาศที่ 2
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ.2559 - 2563	รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพอากาศที่ 2